

TYÖRYHMÄN KOKOUS 1/2014 (kokous 65)

Aika: Tiistai 21.1.2014, klo 13.00–16.00
Paikka: Ympäristöministeriö, kokoushuone Kuukkeli KO
Läsnä: Timo Tanninen, ympäristöministeriö (PJ) (kesken pois)
Ilkka Heikkinen, ympäristöministeriö (VPJ) (PJ osan aikaa)
Liisa Kemppainen, ympäristöministeriö
Katja Matveinen-Huju, MMM
Tuula Säämänen, Liikennevirasto
Riikka Aaltonen, työ- ja elinkeinoministeriö
Rauno Väisänen, Metsähallitus (lähti kesken pois)
Antti Otsamo, Metsähallitus
Tomi Salo, Metsäteollisuus ry., Elinkeinoelämän keskusliitto
Suvi Raivio, Metsäteollisuus ry.
Liisa Pietola, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y.
Maija Hakanen, Kuntaliitto
Leif Schulman, Helsingin yliopisto, Luonnontieteellinen keskusmuseo
Jukka-Pekka Jäppinen, SYKE
Marina von Weissenberg, ympäristöministeriö (siht.) (VPJ osan aikaa)
Ari-Pekka Auvinen, SYKE (siht.)
Marja Pylvänäinen, SYKE (siht.)
Anna-Liisa Ahokumpu, SYKE

1. Kokouksen avaus

Kokouksen puheenjohtaja Timo Tanninen (YM) avasi kokouksen.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen pöytäkirja (kokous 64, 3.12.2013) hyväksyttiin muutoksitta.

3. Asialista

Asialista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi. Pyydetty puheenvuorot annettiin ajankohtaisiin tai muihin asioihin.

4. Ajankohtaiset asiat

- ympäristönsuojelulain uudistus jatkuu edelleen ja etenee vaiheittain, 1. vaihe hyväksyttiin 19.12.2013 eduskunnan käsittelyssä, luonnonarvopykälä, joka koskee vain turvetuotantoa tuli mukaan
- hyväksi todettu Suomen ympäristön tila 2013 julkistettiin 11.12.2013 se on luettavissa [http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Kartat_ja_tilastot/Talouskriisi_on_vaikuttanut_ympariston_t\(27626\)](http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Kartat_ja_tilastot/Talouskriisi_on_vaikuttanut_ympariston_t(27626)) tai <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/42264>
- Euroopan komissio jakaa palkinnon, jonka tavoitteena on nostaa esiin luonnonsuojelun parhaita käytäntöjä Euroopassa. 'European Natura 2000 Award' -palkinto voidaan myöntää mille tahansa taholle, joka on tehnyt töitä Euroopan luonnon monimuotoisuutta turvaavan Natura 2000 -verkoston eteen. Todettiin, että Suomi voisi osallistua, linkki on ym.fi/luonto -etusivulla. Ehdotukset 18.2. mennessä.
- Suomenlahti-vuosi avataan tänään 21.1. Helsingin kaupungintalolla. Suomi-Viro-Venäjä -yhteistyötä. Presidentti Niinistö paikalla, Timo ja Rauno osallistuvat muiden asiantuntijoiden ohella. Aamupäivällä oli tieteellinen seminaari, jossa oli korkeatasoisia esityksiä. Kiiteltiin tieteellistä asiantuntemusta. Huomioitavaa, että Venäjän fosforipäästöt ovat pinta-alaan suhteutettuna samansuuruiset, kuin muilla mailla!

- Keskustelu uusista kansallispuistoista jatkuu. Ehdolla Teijo, Olvassuo, Konnevesi ja Käsivarren suurtunturit. Viedäänkö näitä eteenpäin? Asia tulee poliittiseen käsittelyyn alkuvuodesta.
- SYKEN vetämä Suomen TEEB-työpaja pidetään SYKEssä; kutsu Vihreä talous ja ekosysteemipalvelut -työpajaan 18.3., jossa käydään mm. indikaattorien kehittämiskeskustelu.
- Ekosysteemipalvelut ja ihmisen terveys on hanke, jossa järjestetään tutkijaseminaareja. 1. pidetty, toinen tulossa, verkkosivut ovat olemassa. 29.4. ja 4.6. pidetään tilaisuudet Finlandiatalolla.
- Biodiversiteettisopimuksen kokouksessa on suositeltu raportoitavan tavoite 11:n etenemisestä (*By 2020, at least 17 per cent of terrestrial and inland water, and 10 per cent of coastal and marine areas...especially areas of particular are conserved...*). MH esittää 5. maaraportin liitteeksi suojelualuetyöryhmän suojelualuetyöohjelmataulukkoa (ohjelman toteuttaminen), key steps, jotka arvioitaisiin asteikolla 0–4. Lisäksi kirjattaisiin erityiset toimenpiteet eli kappale sisältäen keskeisiä viestinnällisiä elementtejä.
- Suomen Yritykset ja biodiversiteetti -ohjelman käynnistys on 28.1.2014 Nykytaiteen museo Kiasmassa FIBS:n järjestämässä tilaisuudessa, ministeri Niinistö avaa, puheenvuoroja ja paneeli, metsäteollisuus ry osallistuu.

5. Geenivaralainsäädännön viestintäsuunnitelmaluonnos (Liisa Kempainen, YM)

- Liisa pyysi palautetta viestintäsuunnitelmaluonnokseen, jonka Nagoyan pöytäkirjatyöryhmä on lähettänyt ryhmälle etukäteen kommentoitavaksi (Tuuli Lovén, Riitta Rönn, Marina von Weissenberg, Liisa Kempainen)
- suunnitelma tarkentuu lainsäädäntötyön edetessä
- 23.1. seuraava ryhmän kokous, jossa viestinnästä keskustellaan vielä
- geenivaralainsäädäntötyöryhmä viestintää toteuttava taho
- Tavoitteet:** varmistaa keskustelun perustuminen faktoihin, varmistaa tiedonkulku ja sidosryhmien vaikutusmahdollisuudet, konkretisoida käytännön vaikutukset ja lisätä ymmärrystä geenivaroista ja niiden kytkennöistä biodiversiteettiin ja ilmastonmuutokseen.
- Kohderyhmät:** tutkijat ja tutkimuslaitokset, rahoittajat ja opiskelijat, geenivaroja hyödyntävät yritykset, media ja suuri yleisö
- Ydinviestit:** turvataan geenivarojen saatavuus kestävästi ja vastuullisesti, tuetaan tutkimus- ja kehitystyötä sekä hyötyjen oikeudenmukaista jakoa, alkuperäiskansojen oikeudet, lainsäädäntö ei vaikuta jokamiehenoikeuksiin.
- Viestinnän haasteet:** asian konkretisointi ja mielenkiintoiseksi tekeminen, tiedonpuutteen ja turhien pelkojen poistaminen, asianosaisten 'herättely', että asia koskee heitä, mahdolliset vaikutukset innovaatiotyöhön. Terminologian selkeyttäminen.
- Viestintätoimet:**
  - verkkosivut www.ym.fi/geenivaralainsaadanto
  - on tiedotettu, Luonnon kirjossa oli juttu elokuussa
  - kun Suomen kanta valmis, tiedotetaan
  - EU-geenivara-asetus voimaan kesä-heinäkuu
  - esite/faktalehtinen tulossa, myös saameksi
  - juttuja lehtiin, blogeihin, twitteriin
  - toimittajatilaisuus järjestetään
  - hallituksen esitys lausunnolle joulukuussa
  - tiedotteet joka välissä, mm. COP 12 -kokouksen yksi tärkeimmistä asioista (jos 50 maata ratifioinut sopimus astuu voimaan)
  - viestintää sidosryhmien omiin kanaviin
  - mahdolliset kytkennät yritykset ja biodiversiteetti -ohjelmaan ja kehitysyhteistyöhön sekä nanoteknologiaan, synteettiseen biologiaan yms.
  - avainkysymys on geenivarojen omistusoikeus.

Keskusteltiin mm. termivaihtoehtoja: geenivaralainsäädäntö -termi on kaukana arjesta, pyrittävä löytämään helpompi termi, luonnonperimä? liian laaja termi? geeni on avainsana, perinnöllinen monimuotoisuus -termiä on käytetty BD-strategiassa ja toimintaohjelmassa. Terminologiaa on avattava. Todettiin, että on hyvä nostaa GMOT tässä myös esille, ja että Cartagenan ja Nagoyan pöytäkirjojen ero on selkeyttävä.

Todettiin, että geenivarat ovat tärkeitä kehitysmaille, ja kartoittamattomia varoja on vielä paljon. Samoin todettiin, että LUOMUSin roolia pitäisi korostaa. olennaista on myös miten lainsäädäntö vaikuttaa innovaatiotyöhön ja tutkimukseen. Luonnonvarakeskus tulee, sillä merkittävä osa geenivara-

asiaan. Yritysmaailma voi haastaa GMO-asiaa. Maatalouden suojeltavat alkuperäiset geenivarat ja ruokaturvaa ovat keskeisiä.

Toivottiin myös luonnonsuojelulain ja Natura-pykälien viilaamisista viestintäsuunnitelmia. Ovat YM vastuulla ja viestintää kyllä suunnitellaan ja tehdään.

6. Viides maaraportti: käsittelyssä luvut I ja II (Ari-Pekka Auvinen, SYKE, Ilkka Heikkinen & Marina von Weissenberg, YM)

Marina johdatteli maaraporttiluonnoksen käsittelyyn antamalla tilannekatsauksen. Todettiin, että raportin rakenne vastaa CBD-sihteeristön ohjeita.

- **Osa I Biodiversity status, trends and threats and implications for human well-being:** Kuvataan valikoitujen indikaattoreiden avulla biodiversiteetin tilaa, trendejä ja uhkia, loput indikaattorit ovat verkossa. Baseline on vuosi 1990. Ei toisteta 4. raportissa kerrottuja asioita. Kuvataan ekosysteemipalveluindikaattoreiden kehittäminen Suomessa. Osio on Ari-Pekalla viimeistelyssä.

- **Osa II National biodiversity strategy and action plan and the mainstreaming of biodiversity:** Marina perusteli miksi kaikki toimenpiteet on lueteltu raportissa: olemme myös maailman mittakaavassa edistyskellisiä, sillä noin 25 maata on laatinut ja päivittänyt strategiansa ja toimintaohjelmansa, ja vain 15 maata täyttää Nagoyan päätöksen vaatimukset, ml. Aichi-tavoitteet. Suomi on jopa identifioinut aikataulun ja vastuutahot, joten Suomessa vuosina 2012–2013 tehty työ on keskeinen tieto 5. maaraporttiin. Luvussa kuvataan strategian ja toimintaohjelman laadinta ja toiminnan seuranta sekä strategiset tavoitteet, päämäärät ja toimenpiteet ml. haasteet sekä biodiversiteetin valtavirtaistaminen yhteiskunnan eri sektoreihin esimerkein. Lisäksi kuvataan Yritykset ja biodiversiteetti sekä Ekosysteemipalvelut ja vihreä talous -toiminta Suomessa.

- **Osa III Progress towards the 2020 Aichi biodiversity targets and contributions to the relevant 2015 targets of the Millennium development goals:** Kuvataan valtavirtaistamisen toimet, jotka on toteutettu biodiversiteetin suojelun ja kestävän käytön integroimiseksi eri hallinnonalojen välisiin ja hallinnonalojen sisäisiin suunnitelmiin, ohjelmiin ja politiikoihin CBD:n Artiklan 6 (b) mukaisesti. Arvioidaan toimien vaikutuksia ja havaittuja muutoksia biodiversiteetin tärkeimpien osatekijöiden tilassa ja trendeissä ja missä määrin nämä muutokset ovat kansallisen biodiversiteettistrategian aikaansaannosta. Lisäksi tarvitaan yhteenveto ml. OECD/DAC:n -raportista, MDG 2015-tavoitteet ja biodiversiteetti. Rahoitusasia ja tuki luonnon monimuotoisuudelle kuvataan sekä Kansainväliset rahat ja Suomen Resurssien mobilisaatio -työ (maaraportti valmistuu ennen CBD 5. raporttia). Lisäksi kootaan esimerkkejä siitä missä on onnistuttu ja missä ovat suurimmat haasteet. Ilkka laatii luonnoksen kommentteille.

- **Osa IV Yhteenveto:** Edistysaskleet kohti 2020-tavoitetta, esimerkkinä BD-viestintäohjelma. Puuttuu toistaiseksi esimerkit, kuten Human health and biodiversity, ecosystem services (TEEB Finland), Green Belt, Sector integration – Success stories, legislation and biodiversity in Finland.

Liitteiksi kaavaillaan:

- valmisteluun osallistuneet tahot ja raportin toteutus

- linkit NBSAP 2012–2016 ja biodiversity.fi (indikaattorit)

- case study't: Suojelualuetyöohjelman toteuttaminen, Vieraslajistrategia, Akwé: Ko:n ohjeet Art. 8(j), Ihmisen hyvinvointiin liittyvä työ, Haitalliset tuet, TEEB-Finland, Ekosysteemipalvelut ja ihmisen terveyden ja hanke-taulukko sekä mahdolliset muut lisäaineistot.

Ari-Pekka kertoi mitä I osaan on tehty sitten viime kokouksen. Osio on SYKEssä työn alla ja aikataulussa. Tavoite viime kokouksen jälkeen oli, että sisällysluettelo ja käsiteltävät asiat on koottu, vaikka vielä viimeistelemättä.

Käytiin läpi luonnosta ja keskusteltiin. Anna-Liisa Ahokumpu kirjasi konkreettiset ehdotukset ja korjaukset.

- Luvut **1.1 Importance of biodiversity and ecosystem services** to human well-being and socio-economic development ja **1.2 Status and trends** ovat lähes valmiit.

- Luku **1.3 Threats to biodiversity** on kirjoitettu loppuun, mutta lukuun toivottiin johdantoa.

Ehdotettiin, että yhdeksi uhaksi lisättäisiin kaupungistuminen. Ehdotettiin mittariksi Luonnontilan RK1 Taajamien pinta-ala ja väestö. Pohdittiin kaupungistumisen vaikutuksia biodiversiteettiin ja ehdotettiin, että otetaan yhteyttä Jari Niemelään. Pohdittiin kaupungistumisen vaikutuksia maaseudulla. Liisa Pietola lupasi toimittaa tekstiä kappaleeseen *Overgrowth of meadows and other open habitats*. Ehdotettiin, ettei Talvivaaraa mainita nimeltä. Todettiin, ettei rehevöityminen koske ainoastaan Itämerta, vaan myös maalla karuja kankaita.

- Luku **1.4 Impacts of biodiversity change** on kirjoitettu osittain.
- Luku **1.5 Future scenarios**, toivottiin, että kappaleen kohtalosta päätetään pian. Ehdotettiin ilmastonmuutoksen vaikutuksia biodiversiteettiin (tulevaisuusarviot). Jos kuvataan odotettavissa olevia kehityskulkuja, niiden pitää olla tutkimukseen perustuvia. Näitä ei vaadita, mutta jos niitä löytyy, niin kirjataan. Pohdittiin kannattaisiko toimenpiteitä avata, vaikka niiden vaikutuksesta biodiversiteettiin ei ole vielä tietoa. Metsälain vaikutuksista ei vielä ole teksteissä, mutta tulevat johonkin näkyviin. Recent actions -osioon nostetaan konkreettiset tehdyt toimenpiteet, vaikka ei vielä ole tieteellistä näyttöä niiden seuraamuksista/tuloksista. Boxit ja case-studyt todettiin tärkeiksi; halutaan jakaa hyvät käytännöt.

Osasta II koottiin suulliset kommentit nyt ja toivottiin, että kaikki tahot tarkistavat osaltaan toimintaohjelmasta lainatun tekstin käännöksen, sillä epätarkkuuksia on löytenyt.

Keskusteltiin, että listataanko ja raportoidaanko kaikki toimenpiteet ja niiden toteutuminen, vai vain esimerkkejä. Todettiin, ettei karsita toimenpiteitä, mutta ei myöskään raportoitaisi nyt vielä miten uutta toimintaohjelmaa on toimeenpantu, sillä se on niin tuore, vaan tässä kerrotaan mitkä ovat tavoitteet vuoteen 2020. Muistutettiin, että raporttiin kirjataan vuoden 2009 alusta vuoden 2013 loppuun tapahtuneet ja toteutuneet, ja aiempia ja jo edellisessä raportoinnissa kerrottuja ei toisteta. Toivottiin, että raportoidaan vain isoista toteutuneista asioista, joita ovat esim. 2010 lajien uhanalaisuusarviointi, METSO, vieraslajistrategia, kehityspolitiikka, ABS, resurssien mobilisaatio, toteutuneet kansalliset kaupunkipuistot, koulumetsät, jne. Luku Implementation of the strategy and action plan sovittiin tehtäväksi prosessikuvauksena, eikä luetellen yksittäisiä toimenpiteitä.

Todettiin, että biodiversiteetin ja ekosysteemipalvelujen ero ei ole ihan selkeä, ja ehdotettiin, että pyydetäisiin esim. Petteri Vihervaara (SYKE) puhumaan biodiversiteetin ja ekosysteemipalvelujen suhteesta. Päätettiin panna Ekosysteemipalvelut ja luonnon monimuotoisuus -ryhmän taulukko raportin liitteeksi.

- Sovittiin kommenttien toimittamisen eräpäiväksi tiistai 11.2.2014, jolloin loppujen lisätekstien, ideoiden ja kommenttien pitää olla sihteereillä.
- Sovittiin vielä keväälle lisäkokous tiistaille 25.3.2014, klo 13–16, jolloin hyväksytään maaraportti.

7. Muut asiat

- Keskusteltiin CBD:n ja EU:n biodiversiteettistrategian toimeenpanoon liittyvän ennallistamistyöryhmän asettamisesta. MMM totesi, että työryhmän asettamismuistiot on tarvetta täsmentää. Metsäteollisuus ry toivoi voivansa tulla edustetuksi. Puheenjohtaja pyysi MMM:ä toimittamaan kommenttinsa Kristiina Niikkoselle YM:öön ja lupasi välittää eteenpäin Metsäteollisuus ry:n ehdotuksen.

Todettiin, ettei myöskään ekosysteemipalvelut ja biodiversiteetti -ryhmässä ole elinkeinoelämän edustusta, vaan ryhmä koostuu pääosin tutkijatahoista ja rahoittajista.

- SBSTTA-18 ja WGRI -kokoukset: Marina lähettää tietoa kokouksista ja niissä käsiteltävistä asioista, kokousten ajankohdat molemmin puolin juhannusta. Valtuuskunta pitää asettaa 30.4. mennessä.

- Helsingissä järjestetään CBD:n alainen kansainvälinen työpaja herkistä ja arvokkaista merialueista 3.–7.3.2014. CBD:n pääjohtaja Braulio Dias tulee Suomeen 3.–4.3.2014.

- Toimintaohjelman seurantasivusto: Ari-Pekka näytti Luonnontila.fi:ssä olevan pohjan. Tunnukset saadaan jakoon, jotta voimme tutustua siihen. Luonnontila.fi:tä laajennetaan ekosysteemipalveluindikaattoreilla ja seurantasivustolla.

8. Seuraavat kokoukset

- tiistai 11.3.2014, klo 13–16, YM Kuukkelit
- tiistai 25.3.2014, klo 13–16, YM Kuukkelit, kokouksessa hyväksytään 5. maaraportti

Mikäli kokousaika ei sovi, jäseniä pyydetään järjestämään varahenkilö paikalle.

9. Kokouksen päättäminen

Kokouksen varapuheenjohtaja Ilkka Heikkinen päätti kokouksen.

Puheenjohtaja Timo Tanninen

Sihteerit Marja Pylvänäinen ja Marina von Weissenberg

Jakelu: Työryhmän puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, jäsenet, sihteerit ja pysyvät asiantuntijat.